

[Azərbaycan Respublikası İslam hərəkatının rəhbərinin xatirəsinə il təntənəsi](#)

!Hacı İkrəm sən sən Allah adam, İslam mücahidi və Azərbaycanın milli qəhrmanı idi

AranNews- Azərbaycan Respublikası İslam hərəkatının mücahid rəhbəri və mübariz müsəlman Hacı İkrəm Əliyev 1940-cı ilin aprel ayının 5-də Bakıda 25 kilometrliyində yerləşən Nardaran kəndində dünyaya göz açdı. Onun ailsiz klassik adət-nənələri və dini tərbiyə bala insanları idi. Onlar sovet İllərində maddi dəstəyin təhlükəli və yeni nəsillərin marksizm ideyasına uyğun tərbiyə olunmasına baxmayaraq, vladların ailə daxilində dini dəyərləri bəyirdilər. Hacı İkrəm və onun bəyində, dərd bəyində uyğun ictimai məhət, bəy bir dindar ailə bəyində, inkişaf etdir. Atasız dindar bir kənd idi, bu qeyri və zəhmətkeşlərlə əlsiz ruzisini İllərinin zəhmətini il qazanırdı. O İlyib, almasından əlavə Azərbaycanın klassik dənəyət, Azərbaycanın bəy müsəlman air və yazların sirləri .il, həminin Quran və dini məariflə tan olardı

Hacı İkrəm zəvənli dövrün xatirələrində atasının dindarlığını və dini qeyrətini bəy aqlayır: "Mən hərbi xidmət gəndərmək istəyirdim, lakin atam əlsiz zəvənindən və pulundan istifadə etməklə sovet ittifaqının qərmz ordusunda xidmət gətirməyimin qarşısını aldı. Ondan sorudum: Nə halda pulunu bu Allaha təməzlərə verib, mənim hərbi xidmət gətirməyimin mane olursan? Dedi: qərmz orduya daxil olsan, daha sən insan olmayacaqsan! nki sən donuz təyemə vadar edəcəksən, el ki, donuz "ti bəyindən əlavə gətirdi, qəlbində iman nuru ləkə və artıq insan olmayacaqsan Anas Həsniy dindar, məhkəmə və lyaqətli qədn idi. Bu qədn sovet ittifaqının ar ictimai rəitində, .iman həlinin kləsin bəy at əlavə bir rejimə 10 lyaqətli və dindar vlad bəy təyemə bəyində Hacı İkrəm deyir: "Validey nənələri vladların tərbiyələrini ox cəddi yanardılar, hətta cəvənli dövründə " .onlar zəbana bəy xəmərdilər. Onlar hli-beyt təlimlərinə uyğun kild vladların tərbiyə etməyilərdilər Ailənin bəy vlad Hacı Əliyev Azərbaycanın məhur dənəyətindən, hli-beyt airliyindəndir. əlsiz kəndin 6 olundan nəs olan Hacı İkrəm zəvənliyini Bakıda bəy tərbiyəsi fakultəsi zəvən bəy

.atdrd. Lakin o dvlit iind almad v kinilikl, gllkl mul oldu
Hac li kram txminn 1975-ci ild Bakda thsil alan i v trk dilli Ymnlı bir agirdin dilindn mam Xumeyninin (r) adn edir v xlas kild onun mbarizlri, Ncf srgn olunmas il tan olur. Iranda xalq hrkat yxsk sviyyd oldu bir vaxt v hicri tqvimi il 1357-ci ild mam Xumeyninin (r) rhrbriyi il slam inqilabnn qlbsi zaman Hac li kram Tbriz radiosu vasitsi il inqilaba aid ba vern btn hadislrı izlyir v bzn d Moskva medias vasitsi il bzi mslldn xbrdar olurdu. Imam Xumeyninin (r) xsiyyti v slam inqilabnn uru ona byk tsir edir. Dnyann minlrl azad v qeyrtli mslmanlar kimi o da mamn aiqlrindn olur v ran xaricind slam inqilabnn trfdarlarna qoulur. O sovet hakimiyytinin hatsi daxilind v z vtıni Nardaranda slam inqilabnn trfdarlar v mam Xumeyninin (r) mqlldlrı evrsini tkil edir v burada rhrlik edir. O Azribaycan xalqn ran slam inqilab v mam Xumeyni (r) il tan etmkd, lknin v xalqn z slami-i xsiyytin qaytmasnda, dini maarifin nrind, ran slam nqilabnn hidlrı n gizli xatir mclislri tkil etmkd faliyytlrini genilndirdi. Onun genilmkd olan bu dini faliyytlri Azribaycann mxtilif gulrind insanlar zn czb etmkd idi. Odur ki, Sovet Thksizlik Komitsi ba vernlrdn xbr tutub Hac li .kram ciddi nzart altnda saxlayr

rana sfr v mam Xumeyni (r) il gr Hac li kramn arzularndan idi. Lakin bu gr mam hyatda olan zaman ba tutmad. Imamn vfatndan bir ne ay sonra hicri tqvimi il 1368-ci ild Azribaycandan bir qrup Moskva vasitsi il ilk df olaraq Sovetlrdn xaric ziyart sfrin getdi; Hac li kram da bu qrupun trkibind idi. Sovet trkibind olan Azribaycann, ziyart qrupu raqda tbat ziyartindn sonra Suriyada hzrt Zeynbin () hrmini ziyart etdir v daha sonra rana glib Mhdd mam Rzan (), Qumda hzrt Msumnin () v Tehranda mam Xumeyninin (r) mqbrsini .ziyart etdir

Sovet ittifaq daldqdan sonra 1991-ci ild Azribaycann mstqilliyi elan olundu. Hac li kram Azribaycan slam Partiyasn yaratmaqla Azribaycann mxtilif nqlrind z dini ictimai faliyytlrini genilndirdi. Islam Partiyasn siyasi v ictimai faliyytlrin iar olaraq onun Azribaycanda qrb mdniyytinin yaylmas il mbarizsin, Amerika v srailin bal il imperialist dvltlrin lkd nfuz tapmasna mane olmasna iar etmk olar. Amerika v sionist rejimin Bakda yer tapmas il Hac li kramn rhrbriyi altnda Azribaycan slam Partiyasn mxalifliyi xalq arasnda ox tsirli idi. Partiyann bu sahd tsiri o qdr gcl idi ki, Baknn Heydr liyevin rhrbriyi altnda qrbprst hakimiyyti bu idn naraz oldular v slam Partiyasn rsmi faliyyti qadaan edildi, Hac li kram partiyann katibi olaraq ran slam inqilabnn trfdarl v Azribaycanda dini dyrlrin tblii sbbi il partiyann digr iki zv il birlikd (Hac Nuri v mrhum Hac Vaqif) 1996-c ild hbs olundular. Hac li krama 11 il v digr iki nfrin hr birin 10 il i ksildi. Lakin onlar il sonra azad olundular. Lakin ignclr v ar cismi v ruhi tzyiqlr sbbindn Hac li kramn shhtind drin .problemlr yaranmd v o bu problemlr sbbindn mrnn sonunadk ziyt kdi

81-ci ild Nardaran halisi Heydr liyevin yanl siyastlri leyhin qiyama qalxdlar. ki il tmsin baxmarayaq zindann salamlna vurduu zrrlr hl d Hac li krama ziyt verirdi. Lakin o yenidn xalq qiyama thrik etmk ittiham il tqribn 18 ay hbs alnd. Bu hbs zaman gzlrinin inn ksr .hissini itirdi

nki trmd onun kr xstliyinin malicsin rait yaratmadlar, nticd kr xstliyi gznd artd v bu onun .gzn ar zrb vurdu

bhsiz Azribaycan slam Partiyasn rhrri Hac li kramn lkd slam dyrlrinin dirlii n yorulmaz sylri he zaman unudulmayacaq. Qeyd edk ki, miladi 20-ci srd Azribaycan Respublikasnda iki hrkat balad. Birincisi 1920-1931-ci illrd mcahid v mctehid alim hid Aytullah eyx bdl-ni Badkubeynin rhrbriyi il ba vern slami hrkat idi. O "lahi dvt cmiyyti" yaratmd, Stalinin adamlar trfindn eyx hid edilir (1931-ci ild) v onun hadti bu mdni, siyasi, ictimai v slami .hrkatn dayanmas il nticlnir

Azribaycan respublikasnda ba vern ikinci slami hrkat bu lknin islamlarnn bas Hac li kram liyevin rhrbriyi il tarixi Bak hrind v Nardaran qsbnsind, slam inqilabnn qlbsindn sonra yarand. Bu hrkat Hac li kramn balq etdiyi slam Partiyasn faliyytlri il z yxsk hddin atd,

.lakin hkrat balarnn hbs olunmasndan sonra hkrat snd
Hac li kram qeyrtli v agah bir mslman kimi lksinin Ermnistan trfindn ial qarsnda sakit
durmayb, daim etiraz edib v htta lkni mdafi ednlr xsn z d kmy qoulub. O eyne zamanda
digr mslman millttrin bana gln ac hadislr d laqeyid olmayb. O raqn ranla balad mharib,
Flstinin sionistlr trfindn ial, srailin Livan torpana tcavz, Qzz facisi v digr hadislr qarsnda
da sakit durmayb, tcavzkarlara etiraz edib v daim mzlum mslmanlar qarsnda msuliyet
hiss edib. Imam Xumeyni (r) trfindn mbark ramazan aynn sonuncu cmsi "dnyada qds gn"
v Flstinin azadlq rmzi kimi elan olundu ilkin illrdn etibarn, Sovet ttifaqnn z gcl dvrn
yaamasna baxmayaraq Hac li kram Nardaran v Bakda hmin gnn ictimai raitin uyun
olaraq lkdkki mama bal azsayl xsrlr birlikd bu tarixi gn qeyd edirdi. Indi d onun sylri
nticsind Qds gn hr il Azribaycan Respublikasnda qeyd olunur, bu mrasimd Flstin mdafi
olunur v qsbkar sionist rejim mhkum edilir. Hac li kram z d mbark ramazan aynn
sonuncu cmsi xst olmasna baxmayaraq evdn xaric olar v Nardarann mam Hseyne ()
meydanda aksiyalara qoular, ilkin srada durar v kfn geyinrdi. Hac li kram 70 yann
tamamlanmas mnasibti il islam "Nbz" qzetinin ondan gtrdy msahibd aq-akar bildirdi ki,
!mnim yolum vldn mam Xumeyninin (r) yolu olub v Aytullah Xamineinin mqlldiyim
Hac li kram mehriban, catli, dzml, sxavtli, riyasz, sdaqtlı v qeyrtli bir xs idi. Onun dini
qeyrti v onda olan inqilab uru dnya sviyysind bir nmundur. Gcl yadda var idi, minlr beyt
mxtlif mvzularda tsirli eirlri, ay v rvaytlri zbr bilirdi. Gzl ruhiyli insan idi, he ks onunla
yoldalqdan, onunla bir yerd vaxt keirmkdn yorulmazd. Htta o xst oldu zaman da ona ba
kmy glnlr Hac li kramn yanndan xaric olduqda gzl bir ruhiy il aylardlar. hli-beytin () bana
glm msibtlr yada salndqda, milltinin mzluumluu, slam mmtin olan zlm barsind danldqda ox
tez tsirlnr v alayard. Hac li kram insafli, dbli, mriiftli bir xs idi. Onun eir v natiqlik zvq yxsk
.idi

Hac li kramn fikrin gr Azribaycan Respublikasnn tarixi kimliyi slam v iliy baldr.
Azribaycan Tezar Rusiyas v ran Qacar trklrinin hakimiyeti zaman Glstan v Trkmnay
.mqavillri sasnda byk randan ayrld
Bu qeyrtli v dindar xs slam alimlri il daha yaxndan v daha smimi rabit saxlayrd. nki o bu
fikird idi ki, slamn qorunmas v mslmanlarn izzeti yalnz elmi v siyasi cihad v din alimlrinin
ictimai faliyytlrindn asldr. O hid eyx bdl-ni Badkubeyi v mam Xumeyni (r) kimi byk alimlrin
aiqi idi v slam inqilabn Hzrt Mehdinin () dnyvi inqilab n bir zmin hesab edirdi. El bu sbbdn
mrnn sonunadk ran slam inqilabna v onun rhrliyin sevgi bslyib, inqilabn dyrlrini tam
inamla mdafi edib, bu yolda tn vuranlarn tnsindn, bhtanlardan v zorulardan qtiyyin
.qorxmayb

Onun hyat dvrnd hyat v mbarizlri barsind iki kitab randa ap olundu. Kitablardan biri
"Azribaycan Respublikas islamlarnn rhrli Hac li kram liyevin xatirlr" adlanr. Bu kitabn
mllifi bdl-Hseyne hididir. Bu dyrlri kitabda Hac li kramn mrnn mxtlif dvrldrind, mbariz, hbs
.hyat dvrldrindki maraql v irin xatirlri yer alr
kinci kitab "Zindandan mktublar" adlanr. Kitab 30 mktub, Quranla istixar barsind 20 qeyd
v Hac li kramn peybrlr barsind zindanda yazd kiik bir yazdan ibartdir. Bu mktublar
xalqnn mnvi v dini dyrlrini mdafi etmk sbbi il hbs alnm haqprst v mbariz bir mslmann
zindanda qlm aldqlardr. O bu mktublar v qeydlri slam dmlrinin v Azribaycana hakim
zalmlarn hbsxanasnn dmir barmaqlqlar arxasndan yazb. Mktublardan bzilri xsi v ail ilrin
aid olsa da, xalq n bu mktublarda ictimai v xlaqi dyrlr mvcuddur. Bzilri is tarixi, siyasi v
milli dyr v hmiyyt malikdir. Bu mktublar v qeydlrd yaznn Allaha iman, tvhid dnsci, dini,
ictimai v qidvi hdfli qabarq kild gnr. V bu mktublar onu gstrir ki, Hac li kram siyasi yox,
vicdan mhbusu olub. Bu mtnlr onun xalqnn mnvi yxslii n v cmiiytd lahi hdfirin gerklmsin
xatir aldn, siyasi rngdn v dnyada rvac tapm siyasi oyunlardan uzaq olduunu gstrir. Bu
zindan mktublarn v qeydlrini mslmanlarn tarixdki mqavimt v mbariz dbiyyatnn parlaq
.nmunlrindn hesab etmk olar

Mktublar, xsusi il ailsin v vladlarna yazd mktublar nsihtamiz v mid vericidir v bzn d z ifadlrin yumor hissi qatb. O bu mktublar vasitsi il aildki bo yerini doldurmaa alr v sevgi dolu ifadlr z hyat yolda v vladlarna mrcit edir. Mktublarn mtnindn anlamaq olur ki, Hac li kram zindan v ignclr sbbindn qti kild namid olmayb v zindanda mnvi v fiziki tzyiq, xstlik v problemlr hr n qdr oxalbsa, onun Allahn rhmtin midi bir o qdr artb. El bu sbbdn onun .szlrind ruhi dgnlk v namidlik mahid edilmir

Hac li kram mktublarnda ailsini, vladlarn, dostlarn v qid yoldalarn dzml olmaa arr v aq-akarcasna bildirir ki, biz bu mbarizd Allah, xalq v lkmizin talehi qarsnda olan ri vzifmizi yerin yetiririk. Bu bizim btn dnya mslmanlar qarsnda olan msuliyetimizdir. Lakin buna .baxmayaraq mbariznin nticsi Allahn istyindn asldr, bu imtahanda sbri, dzml olmalyq Mktublarn digr xsusiyti onlarn Quran v din rngind olmasdr. O dini rhbrlrin v xsiytlrin doum v vfat gnlrini trmd qeyd edirdi v xaricdkı dostlarna da tvsiy edirdi ki, bu gnlr aid mrasimlri bacardqlar qdr zmtli keirsinlr. Hminin mbark ramazan, mhrrm, sfr, rcb v ban aylarna aid mllr, qaydalara xsusi diqqt gstrirdi. Bu hqiqt onun mktublarnda aq-akarcasna .grnmkddir

Mktublarn mtni kiril lifbas il v Hac li kramn z dsti xtti il yazlb. Mktublardan bzilri is ikinci zindanda baqa bir xsin xtti v Hac li kramn imzas ildir. nki ikinci zindanda gzlri olduqca .ziflmidi. El bu sbbdn zindan yodalarna yazdrd v z imza edirdi

Mktublar v qeydlr ailsinin yannda saxlanlrd. Onun xatirlri kitab nr edildikdn sonra .mktublar mtrcim tqdim olundu v vladlarndan birinin kmyi il trcm olundu hadt rngind lm

Azribaycan masir slam hrkatnn dynn ryi olan Hac li kram 2011-ci ilin mart aynn 17-si drdnc gn gnortadan sonra saat bed Baknn Nardaran kndindki xsi evind, 40 il slam yolunda cihad v lahi rngd hyatdan sonra 71 yanda fani dnya il vidalad. Cm gn .Nardarandak mamzad Rhim xatun trbsinin knarnda torpaa taprld. Allah rhmt etsin Unutmamaq lazmdr ki, Hac li kramn lm slam dmlrlinin ignclri vasitsi il ba vern bir nv tdrici hadt idi. Hac li kram tqribn 6 il Baknn qorxulu zindanlarnda ar ignclr mruz qald. Cismind saalmaz xstliklr, problemlr yaranmd. mrnn sonunadk Heydr liyevin zindanlarndn nticsi olan xstliklrdn zab kirdi. lbtt o bu arlar hrsind gizldr v yxsk ruhiy il yaayard; Bu is onun gcl imanndan dour. Lakin buna baxmayaraq zindandak ar ignclrin nticsi olan xstliklr bu yorulmaz mcahidin bdnini o qdr artd ki, nhayt bu iddtli arlar nticsind dnyasn .dyidi

Hac li kramdan be vlad yadigar qalb. Hseynd adl bir olan v drd qz. Hac li kramn yolu onun z dediyi kimi mam Xumeyninin (r) yolu idi. bhsiz onun yolu Azribaycanda davam etdirilck .v glck nsillr onu v onun sylrini daha yax tanyb, dyrlndircklr

!Hac li kram szn sil mnasnda Allah adam, slam mcahidi v Azribaycann milli qhrman idi

Bir omr eldi xidmti islam li ikram
Uqbay rhil oldi srncam li ikram
Bir omr xulusil ilahi rfil
Mbuda trf baladi ihram li ikram
Bir omr snaye smde lm yzlil
Qlbin eldi mnbei ilham li ikram
Bir omr eldi r ii hr noil mhkum
Bir omr eldi xeyr i iqdam li ikram
Hm piridi hm mominidi hmd mubariz
Mukuldi gor bird bu yyam li ikram
,Dunyada lyaqt hani ta kam ala momin
Mnad alar izztinn kam li ikram
Lazimdi ed xalq adini rhmtinn yad

Layiqdi gore dnid ikram li ikram